

Ohutum ja tootlikum töökeskkond Euroopas

*Kokkuvõte Euroopa Tööohutuse
ja Töötervishoiu Agentuuri 2003. aasta aruandest*

ISSN 1725-7859

Euroopa Tööohutuse
ja Töötervishoiu
Agentuur

EUROOPA TÖÖOHUTUSE JA TÖÖTERTVISHOUI AGENTUURIST

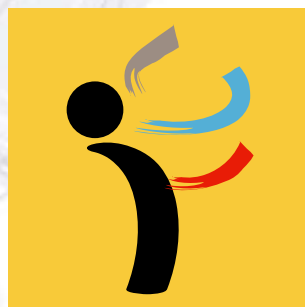

Agentuur aitab parandada tööohutust ja tervishoidu Euroopa Liidus erapooletu teabe väljatöötamise, kogumise, analüüsimise ja levitamise abil kõige pakilisemates tööohutuse ja tervishoiu küsimustes.

EL poolt rahastatav agentuur teeb tihedat koostööd kõigi 25 liikmesriigi, samuti EFTA riikide ja kandidaatriikide valitsuste ning tööandjate ja töötajate organisatsioonidega. Asjakohase teabe ja eriteadmiste koondamisel ning levitamisel on võtmeroll riikides asuvate koordinatsioonikeskuste võrgustikul. Agentuuril on ka üha rohkem sidemeid rahvusvaheliste organisatsioonidega väljaspool Euroopat, säilitades EL olulise asendi tööohutuses ja tervishoius teabe ja selle analüüsimise osas.

Prioriteedid on järgmised.

- **EL strateegiliste sihtide toetamine.** Riskide ennetamise süvalaiendamise tööelu kõigisse tahkudesse ja poliitilisse mõtlemisse on EL tööohutuse ja tervishoiu alase ühenduse 2002–06 strateegia keskmes. Selle sihi saavutamiseks viib agentuur ellu mitmesuguseid programme, sealhulgas projekte tööohutuse ja tervishoiu loomimiseks haridusse ning uute tekkivate riskide tuvastamiseks muutuvus töömaailmas. Teoksil on ka algatused kooskõlas Lissaboni deklaratsiooniga näiteks naiste ja puuetega inimeste tööhoive suurendamise toetamiseks ning pakutavate töökohtade kvaliteedi parandamiseks.
- **Terviseprobleemide lahendamine.** Paljud tööohutuse ja tervishoiu probleemid toovad kaasa tõsiseid kulutusi (sh inimressurssidele). Igal aastal leiab aset peaaegu 5 miljonit tööõnnetust, mis läheb liikmesriikidele maksma kuni 150 miljonit kaotatud tööpäeva ja 20 miljardit eurot otseste kindlustuskuludena. Luu-lihaskonna vaevuste kulu on omakorda hinnanguliselt kuni 2% SKPst. Tõsisemaid küsimusi on veel kokkupuude ohtlike ainetega, näiteks kemikaalidega, ja psühhosotsiaalsed probleemid, näiteks tööstress. Agentuur koos sotsiaalpartneritega tegeleb nende ja ka muude küsimustega teavitamistöö, hea tava algatuste ja muu kaudu.
- **Meetmete suunamine kõrge riskitasemega sektoritele.** Nende hulka kuuluvad muu hulgas kalandus ja ehitus, samuti tervishoid ja haridus. Agentuur pöörab eritähelepanu väikese ja keskmise suurusega ettevõtetele (VKE), mille töötajad moodustavad 65% EL tööjõust: VKE töötajad puutuvad tööõnnetuste ja muude tööohutuse ja tervishoiu probleemidega kokku tunduvalt sagedamini kui suuremate ettevõtete töötajad.

OLULISEMAST AGENTUURI TEGEVUSES 2003. AASTAL

2003. aasta jooksul toimus edasimineku mitmes olulises küsimuses alates komisjoni Euroopa Ühenduse tööohutuse ja tervishoiu strateegia elluviimiseks vajaliku teadmistaasi väljatöötamisest kuni agentuuri ja riikides asuvate koordinatsioonikeskuste EL laienemiseks ettevalmistamiseni. Allpool on ära toodud aasta olulisemad momendid.

OHTLIKE AINETEGA SEOTUD RISKIDE TEADVUSTAMINE

Selleaastane Euroopa tööohutuse ja tervishoiu nädal keskendus ohtlikele ainetele, nagu kemikaalid ja bioloogilised ohutegurid. Rohkem kui 30 Euroopa riiki ning kõiki EFTA, ühinevaid ja kandidaatriike hõlmanud kampaania raames korraldati tuhandeid siseriiklikke üritusi, mida koordineeris agentuuri koordinatsioonikeskuste võrgustik. Üritused ulatusid teavitamiskampaaniatest ja seminaridest koolitusprogrammideni töökohtadel, võimaldades jõuda miljonite töötajateni. Euroopa seni suurimale kampaaniale lisas kaalu eri toomisharude, sealhulgas kemikaalsektori toetus. Neid algatusi täiendasid hea tava auhindade jagamine ja nädala lõpuüritus, mis jagas soovitusi ohutumaks ümberkäimiseks ohtlike ainetega. Muuhulgas rõhutati vajadust teavitada kasutajaid, eriti väikestes ja keskmise suurusega ettevõtetes, nendega seotud ohtudest.

MEETMETE SUUNAMINE VÄIKESTELE JA KESKMISE SUURUSEGA ETTEVÕTETELE (VKE)

Agentuuri VKE rahastamiskavast, mille algatas Euroopa Parlament, eraldatakse toetust väikeettevõtetele suunatud koolitusprogrammidele, teavitamiskampaaniatele ja muudele algatustele. Kava 2003. aasta voores rahastamisaotluste arv kahekordistus. Edukate projektide hulka kuulusid paljude teiste uuenduslike kõrval uuring põlvevaevuste vähendamiseks põrandapaigaldamissektoris ja õppeseminarid silmakahjustuste vältimiseks Saksa kaevandustööstuses. Sõltumatu hinnangu kohaselt jõudis kava 2001. aastal peaaegu poole miljoni VKEni.

PRAKTILINE ABI KÕRGE RISKITASEMEGA SEKTORITELE, NÄITEKS KALANDUSELE, TERVISHOIULE JA HARIDUSELE

Kalanduses, kus toimub kõige enam surmaga lõppevaid õnnetusi, on nüüd tänu uuele teabelehele (esimene laevakaptenitele suunatud teabeleht) ja spetsiaalsele veebilehele kättesaadav mitmekeelne teave selle

tegevusala ohtudest ja nende vältimise viisidest. Agentuur korraldas ka seminari selgitamaks välja tõhusaimad viisid tegevusala esindajate tööohutuse ja tervishoiu alaseks teavitamiseks. Peale selle koostas agentuur veebilehe ka tervishoiusektorile, mille tööõnnetuste määr on 34% võrra kõrgem Euroopa Liidu keskmisest. Veebileht annab praktilist nõu suurimate riskide, näiteks radioloogiliste ohutegurite kohta ning linke seonduva teabe enam kui 500-le allikale. Samasugune veebileht koostati ka haridussektorile koos teabelehtedega tööohutuse ja tervishoiu alaste riskide ohjamisest ja vägivalla vältimisest.

SOOLISE EBAVÕRDSUSE PROBLEEMI KÄSITLEMINE TÖÖOHUTUSES JA TÖÖTERVISHOIOUS

Põhjalik aruanne toob esile soolise ebarõrdsuse ilmingud tööohutuses ja tervishoious ning nende vähendamise võimalused, mis on EL eesmärgi – suurendada naiste osakaalu tööjõus – saavutamise eeltingimuseks. Agentuuri 2003. aasta lõpul avaldatud aruandes „Sooküsimused tööohutuses ja tervishoious“ (*Gender issues in safety and health at work*) uuritakse töövigastuste ja kutsehaiguste soolisi erinevusi, lünki teadmistes ja võimalusi riske paremini vältida. See näitab, et traditsiooniliste lähenemisviisidega riskide ennetamisele võidakse naiste riske tööl alahinnata, ning käsitleb ka sootundliku lähenemisviisi tähtsust ja soolise võrdõiguslikkuse süvalaiendamist tööohutusele ja tervishoiole. Aruannet täiendavad mitu teabelehte ja muud trükitud või elektroonilised materjalid.

PUUETEGA INIMESTE TÖÖHÕIVE PARANDAMINE

2003. aasta, Euroopa puuetega inimeste aasta toetamiseks käivitas agentuur veebilehe, mis annab praktilist nõu tööandjatele töökeskkonna kohandamiseks. Uuringud on näidanud, et puuetega inimesed kalduvad olema tootlikumad ja käima kohusetundlikumalt tööl. Puuete liikidele üles ehitatud veebileht sisaldab näiteid hea tava kohta, poliitilist teavet ja linke nende küsimustega seotud asutuste ja andmeallikate juurde.

TÖÖOHUTUSE JA TÖÖTERVISHOUI SÜVALAIENDAMINE HARIDUSES

Riskide teadvustamine juba noores eas, lasteaiast alates, on tõhusamaid viise ennetustegevuses. 2003. aasta jooksul valmistas agentuur koos paljude partneritega ette strateegiat tööhutuse ja töötervishoiu integreerimiseks haridusse. Selles suhtes oli suureks kordaminekuks Rooma deklaratsioon „Tööhutuse ja töötervishoiu süvalaiendamise haridusse ja koolitusse“, mis võeti vastu Itaalia eesistumisajal toimunud konverentsil. See deklaratsioon on tööhutuse ja töötervishoiu haridusse integreerimise kava. Tööd on alustatud ka aruandega, mis käsitleb süvalaiendamise heade kogemuste näiteid 2004. aastal üle Euroopa, esitab selgitava mudeli süvalaiendamisprotsessi etappidest ning kirjeldab Euroopa edasist võimalikku tegevuskava. Nagu paljud teisedki agentuuri tegevused, toetavad need algatused Euroopa Ühenduse tööhutuse ja töötervishoiu strateegiat 2002–06.

AGENTUURI ETTEVALMISTAMINE EL LAIENEMISEKS

Kolme viimase aasta jooksul on agentuur loonud kõigis ühinevates riikides koordineerimiskeskused ning aidanud koostada veebilehti ja muid abiallikaid, mida rahastas Phare programm. Peale selle on agentuuri koordineerimiskeskuste võrgustik ümber korraldatud, et 2004. aastal võimalikult kulutasuvalt võtta vastu kümme uut liikmesriiki. Tulevikus on koordineerimiskeskustel põhiliselt kaks olulist rolli. Esiteks toimivad nad nn võrguhaldajatena, koordineerides oma riigis tööhutuse ja töötervishoiu asutuste ja sotsiaalpartnerite kolmepoolseid võrgustikke ning hõlbustades nende liikmete ja agentuuri vahelisi teabevooge. Teiseks vastutavad nad

teavitusmeetmete eest, näiteks Euroopa nädala läbiviimine. Peale selle on agentuur vähendanud ekspertrühmade arvu, hoides kokku aega ja vahendeid; tulevased ekspertrühmad moodustatakse vastavalt vajadusele kooskõlas meie iga-aastase töökavaga, võimaldades agentuuril paindlikult reageerida kõige pakilisematele esilekerkivatele küsimustele.

MUUD AASTA JOOKSUL TOIMUNUD EDASIMINEKUD:

- **Riskivaatluskeskuse loomisele alusepanek:** esilekerkivate riskide jälgimiseks vaatluskeskuse loomisel töötati esmalt välja konkreetsete terviseriskide seire metoodika ja interaktiivsed mehaaniliste ja füüsiliste riskide testprognosid. Käsil on ka muid testprognose.
- **Koostöö EL sotsiaaldialogi partneritega:** see hõlmas pidevaid arutelusid muu hulgas EL ehituse ja kalanduse sotsiaaldialogi komiteedega ja Euroopa sektorialoogi foorumiga.
- **Suhete süvendamine EL organitega:** agentuur jätkas tööd tööhõive ja sotsiaalküsimuste peadirektoraadiga, eriti D-direktoraadiga tagamaks töökava lähtumist ühenduse tööhutuse ja töötervishoiu strateegiast. See toetas ka vanemtööinspektorite komitee inspekteerimiskampaaniat kõrgustest kukkumiste vähendamiseks ehitusplatsidel.
- **Agentuuri rahvusvaheliste sidemete laiendamine:** agentuuri veebilehete võrgustikuga nõustusid ühinema Jaapan, Brasiilia ja Ameerika Riikide Organisatsioon, aidates selle muuta maailma suurimaks tööhutuse ja töötervishoiu alase teabe veebiportaaliks.

VAADE TULEVIKKU — 2004 JA SELLE JÄRGNE TEGEVUS

2004. aastaks lisaks jooksvale tegevusele kavandatud algatused:

- 2004. aasta Euroopa nädala juhtimine. See on suunatud ehitussektorile, kus toimub peaaegu kolmandik kõigist tööõnnetustest.
- Tööhutuse ja töötervishoiu standardite tõstmise majanduslik põhjendamine, võttes arvesse ka selle mõju tootlikkusele ja äriühingu mainele. Uuritakse ka maksusoodustusi ja muid finantsstiimuleid tööhutuse ja töötervishoiu standardite parandamiseks.
- Hea tava suuniste koostamine põllumajandussektorile.
- Agentuuri riskivaatluskeskuse esimese etapi käivitamine.

„Alates agentuuri tegevuse algusest 1996. aastal pole see mitte ainult sisse seadnud maailma suurimat tööhutuse ja töötervishoiu alase teabe ja eriteadmiste veebiportaali, vaid on üles näidanud ka võimet korraldada oma riikides asuvate koordinaatsioonikeskuste võrgustiku kaudu üleeuroopalisi teavituskampaaniaid, näiteks Euroopa tööhutuse ja töötervishoiu nädalat.

2003. aastal arenesime edasi, keskendudes kõige pakilisematele küsimustele, nagu seda on ohtlikud ained, ning kogusime ja analüüsisime teavet Euroopa töökeskkonna olemuse ja struktuuri muutudes esilekerkivate riskide lahendamiseks. Astusime sammu edasi ka soolise võrdõiguslikkuse ja puuetega inimeste temaatikas.

Kümne uue liikmesriigi ühinemisega 2004. aasta mais kasvavad EL tööhutuse ja töötervishoiu väljakutsed tunduvalt. Kuid meil on ka suurem teadmiste ja oskuste varu, mis võimaldab meil arengutempot säilitades aidata meie partneritel Euroopas tööhutuse ja töötervishoiu olukorda parandada.“

Hans-Horst Konkolewsky
DIREKTOR

Christa Schweng
HALDUSNÕUKOGU ESINAIN

Kuna vastavalt asutamislepingu ja tööohutuse ja -tervishoiu hilisemate tegevusprogrammide sätetele soodustatakse eriti töökeskkonna parandamist, et tagada töötaja turvalisus ja tervisekaitse, on agentuuri eesmärk anda ühenduse asutustele, liikmesriikidele ja selles valdkonnas tegutsejatele vajalikku tehnilist, teaduslikku ja majandusalast infot tööohutuse ja tervishoiu valdkonnas.

Euroopa Tööohutuse ja Tervishoiu Agentuur

<http://agency.osha.eu.int>

Lisateavet agentuuri teabeprojektide ja muude algatuste kohta võib leida selle veebilehelt: <http://agency.osha.eu.int>. Siseriiklike projektide ja suundumuste kohta saate lähemat teavet oma riigi koordinatsioonikeskusest:

EESTI

Tiit KAADU
Sotsiaalministeerium
Gonsiori 29
EE-15027 Tallinn
Tel: (37-2) 626 97 80
E-post: tiit.kaadu@sm.ee
Veebileht: <http://ee.osha.eu.int/>

Euroopa Tööohutuse
ja Tervishoiu
Agentuur

Gran Vía 33. E-48009 Bilbao
Tel: (34) 944 79 43 60
Faks: (34) 944 79 43 83
E-post: information@osha.eu.int

Väljaannete talitus

Publications.eu.int

ISBN 92-9191-063-5

9 789291 910632

04

05 TE-AF-04-001-ET-C